

NACRT

P.Z.E.:__

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O POREZU NA DOBIT,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, 27. travanj 2006.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O POREZU NA DOBIT**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit sadržana je u članku 2. stavak 4. alineja 1. Ustava republike Hrvatske (Narodne novine, broj 41/01-pročišćeni tekst i 55/01-ispravak).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI

Prema važećem Zakonu o porezu na dobit (Narodne novine, broj 177/04 i 90/05: u daljnjem tekstu „Zakon“) u članku 6. stavak 1. točke 5., 6. i 7., propisano je umanjeње porezne osnovice za svotu plaća i doprinosa na plaću novih zaposlenika, umanjeње porezne osnovice za svotu troškova nastalih za istraživanje i razvoj te umanjeње porezne osnovice za svotu troškova nastalih za školovanje i stručno usavršavanje zaposlenika. Obzirom da navedena umanjeња predstavljaju dvostruko umanjeње porezne osnovice, ove porezne olakšice ne ispunjavaju kriterije pravne stečevine Europske unije za odobravanje državnih potpora istraživanju i razvoju, zapošljavanju i usavršavanju.

Nadalje, člancima 25., 26. i 27. Zakona propisano je oslobođenje od plaćanja poreza na dobit za porezne obveznike koji su registrirani i obavljaju isključivo istraživačko-razvojnu djelatnost, poticanje ulaganja te poticaj poreznim obveznicima osnovanima u svrhu profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 14/2001, 14/2002 i 1/2005, nadalje SSP), Republika Hrvatska preuzela je obvezu usklađivanja poreznih olakšica i oslobođenja koja su od Europske komisije ocijenjena kao fiskalne državne potpore, nespojivim s pravilima funkcioniranja Jedinственog tržišta, s pravnom stečevinom Europske unije za državne potpore. Prema Zaključku Vlade Republike Hrvatske, klasa: 011-02/05-02/01, ur. broj: 5030120-05-3 od 8. srpnja 2005., porezne olakšice i oslobođenja iz

Zakona koje je Europska komisija ocijenila kao selektivne i nesukladne s pravnom stečevinom potrebno je uskladiti sa sljedećim dokumentima pravne stečevine Europske unije:

- Uredba komisije o državnim potporama za zapošljavanje (*OJ 2204/02*),
- Okviri Europske unije za državne potpore za istraživanje i razvoj (*OJ C 45/96*),
- Uredba Komisije o državnim potporama za stručno usavršavanje (*OJ 68/01*),
- Priopćenje Komisije glede primjene pravila o državnoj potpori na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje (*OJ C 384/98*).

Prema članku 70. SSP-a te u skladu s navedenim dokumentima, predmetne porezne olakšice i oslobođenja potrebno je uskladiti sa Zakonom o državnim potporama (Narodne novine, broj 140/05), Uredbom o državnim potporama (Narodne novine, broj 121/2003) i pravilima koja proizlaze iz članka 70. SSP, odnosno relevantnom pravnom stečevinom Europske unije.

Predlažemo da se porezna oslobođenja i poticaji propisani člankom 6. stavak 1. točka 5., 6. i 7. te člancima 25., 26. i 27. Zakona brišu i u narednom razdoblju prenesu u nadležnost ministarstvima nadležnim za upravljanje državnim potporama za istraživanje i razvoj, poticanje ulaganja, zapošljavanje i usavršavanje, u svrhu transparentnosti i učinkovitosti navedenih poticaja, odnosno mogućih državnih potpora, te predlažemo da se posebnim programima, temeljem zakonskih prijedloga, propišu mjere za istraživanje i razvoj, te zapošljavanje i usavršavanje.

U hrvatskom pravnom sustavu već postoji niz propisa koji na određeni način uređuju pojedina pitanja poticaja, posebice poticaja zapošljavanju, međutim ona ne zaokružuju u potpunosti mogućnosti opsega i sadržaja sustava poticaja koji predviđa pravna stečevina Europske zajednice.

Napominjemo kako je posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (Narodne novine, broj 90/05) pokrenuta reforma fiskalnih državnih potpora te su istima, u prvom koraku, brisani članci 21., 22., 23. i 24. vezani za regionalne državne potpore. Ove izmjene i dopune drugi su korak iste reforme fiskalnih državnih potpora.

Navedenim bi se prijedlogom postigla dva cilja. Prvo, uskladio bi se sustav fiskalnih državnih potpora s pravnom stečevinom Europske unije. Drugo, predloženim bi se odredbama otvorila

mogućnost većeg spektra poticaja kroz sustav poreza na dobit nego što je to u ovome trenutku moguće, budući predložene izmjene otvaraju mogućnost umanjenja porezne osnovice za svotu poticaja, odnosno odobrenih državnih potpora, prema posebnim propisima, bez navođenja svrhe u Zakonu o porezu na dobit. Slijedom navedenog, posebnim bi se propisima, primjerice Zakonom o poticanju istraživanja i razvoja, usklađenim s pravnom stečevinom Europske unije, moglo, sukladno strategijama razvoja određenih djelatnosti, područja i sektora, urediti poticanje različitih djelatnosti, područja i sektora.

Smatramo kako je najprikladnije da pojedina ministarstva u čijem se djelokrugu posla nalaze određene djelatnosti, područja i sektori, propisuju, temeljem donesenih strategija razvoja, posebnim propisima mjere poticanja predmetnih djelatnosti, područja i sektora, posebice stoga što pravna stečevina Europske unije uređuje samo okvire i granice u sklopu kojih države članice uređuju svoje državne potpore.

Dakle, temeljna svrha i cilj donošenja ovoga propisa jeste usklađivanje hrvatskog poreznog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, a radi priprema Republike Hrvatske za punopravno članstvo Europske unije.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽE UREDITI ZAKONOM

Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit predlaže se :

- izmjena članka 6. stavak 1. točka 5.
- brisanje članka 6. stavak 1. točka 6., i 7.
- brisanje članka 25.
- brisanje članka 26.
- brisanje članka 27.
- izmjena članka 33. stavak 2.
- ovlaštenje za izmjenu provedbenih propisa,
- primjena predmetnih izmjena i dopuna od 1. siječnja 2007. iz razloga usklađivanja poreznog sustava.

Važno je naglasiti i sljedeće:

- prijedlogom zakona članak 6. stavak 1. točka 5. mijenja se na način da glasi kako se porezna osnovica može umanjiti za svotu poticaja u obliku poreznog oslobođenja ili olakšice sukladno posebnim propisima. Ovime se ne ukida, već se u poreznom

zakonodavstvu otvara mogućnost svim poreznim poticajima koji su sukladni posebnim propisima, odnosno resornom zakonodavstvu te, ako je potrebno, propisima o državnim potporama. Ovo jasno izražava namjeru izmjena za opstankom mjera poticaja, odnosno mogućih državnih potpora, i u obliku poreznih oslobođenja ili olakšica;

- administrativni kapacitet vezan za nadzor sustava poticaja, odnosno sustava državnih potpora, prenesen je na Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja temeljem članka 70. stavak 4. SSP-a, što je i provedeno člankom 5. Zakona o državnim potporama koji utvrđuje kako Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja odobrava i nadzire provedbu državnih potpora te nalaže povrat državnih potpora koje su dane ili korištene protivno propisima. Administrativni kapacitet vezan za opseg i sadržaj poticaja, odnosno pripremu i provedbu pojedinih resornih državnih potpora, postoji isključivo u resornim tijelima. Primjerice, jedino stručnjaci iz resora znanosti mogu mjerodavno utvrđivati pitanje opsega i sadržaja poticaja za istraživanje i razvoj u području temeljnih istraživanja, itd. Porezna uprava Ministarstva financija u upravnom se području poticaja, odnosno državnih potpora, nalazi u ulozi tehničke provedbe na razini poreznog sustava, te na razini stručnog tijela koje može dati objektivno mišljenje mogu li se tehnički provesti određeni predloženi poticaji, odnosno moguće državne potpore, te kakav će imati utjecaj na ukupni porezni sustav. Na toj razini i prestaje mjerodavnost Porezne uprave Ministarstva financija koja ne može biti nadležna za opseg i sadržaj pojedinih resornih poticaja, odnosno državnih potpora, te analizu njihova učinka na daljnji razvoj;
- iz usporedba važećih propisa o državnim potporama s odredbama koje se predlažu za izmjene i dopune posve je jasno kako važeće odredbe Zakona o porezu na dobit nisu usklađene s odredbama Zakona o državnim potporama i Uredbe o državnim potporama. Upravo je i Europska komisija u niz navrata navela kako predmetne odredbe o porezu na dobit u segmentu fiskalnih potpora nisu usklađene s pravnom stečevinom Europske zajednice te ih je žurno potrebno mijenjati. Ovo mišljenje dijeli i Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

IV. RAZLOZI HITNOSTI POSTUPKA

Temeljem članka 161. stavak 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora po hitnome postupku donose

se zakoni koji se usklađuju s propisima Europske unije ako to zatraži predlagatelj.

Predlaže se hitni postupak budući se ovim Zakonom nastavlja daljnje usklađivanje hrvatskog sustava fiskalnih državnih potpora sa sustavom državnih potpora Europske unije. Posebno valja istaknuti i činjenicu pregovora o pristupanju Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije, u sklopu kojega se pregovara i o pitanjima državnih potpora.

Smatramo kako za predmetni Prijedlog zakona, kojim se usklađuje sustav fiskalnih državnih potpora s pravnom stečevinom Europske unije, nije potrebna Izjava o usklađenosti, odnosno izrada usporednog prikaza kao dijela Izjave o usklađenosti, budući se Zakon o porezu na dobit usklađuje na način da se odredbe koje nisu usklađene s pravnom stečevinom Europske zajednice brišu iz Zakona o porezu na dobit. Tek će za zakonske prijedloge koji uređuju posebne poticaje biti potrebno pripremiti navedene Izjave o usklađenosti, odnosno usporedne prikaze, budući će se tek u tom trenutku moći usporediti prijedlozi hrvatskih normi s mjerodavnom pravnom stečevinom Europske zajednice.

V. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nisu potrebna dodatna sredstva.

VI. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Temeljem članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava Republike Hrvatske, a vezano uz članak 161. stavak 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora predlaže se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit po hitnome postupku. Tekst Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit, s obrazloženjem, glasi:

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT****Članak 1.**

U Zakonu o porezu na dobit (»Narodne novine«, br. 177/04. i 90/05.) u članku 6. stavku 1. točka 5. mijenja se i glasi:

«5. za svotu poticaja u obliku poreznog oslobođenja ili olakšice sukladno posebnim propisima.»

U stavku 1. točke 6. i 7. brišu se.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

«(4) Poticaji iz točke 5. stavka 1. ovog članka koji sadrže državnu potporu moraju biti odobreni sukladno posebnim propisima o državnim potporama.»

Članak 2.

Članci 25., 26. i 27. brišu se.

Članak 3.

U članku 33. stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Porezni obveznici koji koriste porezna oslobođenja ili olakšice iz članka 6. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona obvezni su osigurati posebno knjigovodstveno praćenje poslovnih događaja i obračun dobiti za djelatnost za koju koriste ova porezna oslobođenja ili olakšice.»

Članak 4.

Ovlašćuje se ministar financija uskladiti provedbene propise iz članka 37. Zakona o porezu na dobit (»Narodne novine«, br. 177/04. i 90/05.) s odredbama ovog Zakona u roku šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se od 1. siječnja 2007.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Predložena je izmjena članka 6. stavak 1. točka 5. te brisanje točaka 6. i 7. iz stavka 1. navedenoga članka te je predložena mogućnost korištenja poticaja u obliku poreznog oslobođenja ili olakšice sukladno posebnim propisima u kojima bi bile propisane, između ostalih, odredbe o poticanju zapošljavanja, istraživanja i razvoja i usavršavanja.

Članak 2.

Predloženo je brisanje članka 25. Zakona kojim je propisano da porezni obveznici koji su registrirani i obavljaju isključivo istraživačko-razvojnu djelatnost ne plaćaju porez na dobit, radi usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije.

Predloženo je brisanje članka 26. Zakona kojim je propisano poticanje ulaganja budući je u pripremi novi propis o poticanju ulaganja koji na sveobuhvatan način uređuje ovo područje te je usklađen s pravnom stečevinom Europske unije.

Predloženo je brisanje članka 27. Zakona kojim je propisano da porezni obveznik osnovan po posebnim propisima u svrhu obavljanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, plaća porez na dobit u visini 25% od propisane stope, radi usklađenja s pravnom stečevinom Europske unije.

Članak 3.

Predložena je izmjena članka 33. stavka 2. na način da se obveza osiguranja posebnog knjigovodstvenog praćenja poslovnih događaja i obračun dobiti za djelatnost za koju se koriste porezna oslobođenja ili olakšice, propiše samo za porezne obveznike koji koriste oslobođenja i olakšice propisane posebnim propisima u smislu članka 6. stavak 1. točka 5. ovoga Zakona.

Članak 4.

Predloženo je propisivanje odredbe kojom se ovlašćuje ministar financija uskladiti provedbene propise iz članka 37. s odredbama ovog Zakona u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 5.

Ovim je odredbama propisano da Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, a primjenjuje se od 1. siječnja 2007. Primjena je propisana u svrhu usklađivanja poreznoga sustava, a vezano na porezna razdoblja. Naime, oportuno je primjenjivati istovrsna porezna pravila na cijelo porezno razdoblje od godine dana.

POPIS ČLANAKA KOJI SE MIJENJAJU

Članak 6.

(1) Porezna osnovica iz članka 5. ovoga Zakona smanjuje se:

1. za prihode od dividendi i udjela u dobiti,
2. za prihode od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani dobiti) ako su bili uključeni u poreznu osnovicu,
3. za prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja koja su u prethodnim poreznim razdobljima bila uključena u poreznu osnovicu, a nisu isključena iz porezne osnovice kao porezno priznati rashod,
4. za svotu amortizacije koja nije bila porezno priznata u ranijim razdobljima do vrijednosti propisane u članku 12. ovoga Zakona,
5. za svotu plaća i doprinosa na plaću novih zaposlenika za razdoblje za koje se utvrđuje porez, a koja je isplaćena do dana podnošenja porezne prijave,
6. za svotu troškova nastalih za istraživanje i razvoj,
7. za svotu troškova nastalih za školovanje i stručno usavršavanje zaposlenika.

(2) Porezna osnovica iz članka 5. ovoga Zakona može se smanjiti za rashode ranijih razdoblja koji su bili uključeni u poreznu osnovicu.

(3) Za svote iz stavka 1. ovoga članka može se iskazati porezni gubitak, odnosno gubitak se može povećati.

Članak 25.

Porezni obveznici koji su registrirani i obavljaju isključivo istraživačko-razvojnu djelatnost ne plaćaju porez na dobit.

Članak 26.

(1) Na dobit ostvarenu od ulaganja u iznosu najmanje 4 milijuna kuna, porez na dobit plaćat će se po stopi od 10% deset godina od godine početka ulaganja, uz uvjet da se u tom razdoblju osigura zapošljavanje najmanje 10 zaposlenika, počevši od isteka prve godine ulaganja.

(2) Na dobit ostvarenu od ulaganja u iznosu najmanje 10 milijuna kuna, porez na dobit plaćat će se po stopi od 7% deset godina od godine početka ulaganja, uz uvjet da se u tom razdoblju osigura zapošljavanje najmanje 30 zaposlenika, počevši od isteka prve godine ulaganja.

(3) Na dobit ostvarenu od ulaganja u iznosu najmanje 20 milijuna kuna, porez na dobit plaćat će se po stopi od 3% deset godina od godine početka ulaganja, uz uvjet da se u tom razdoblju osigura zapošljavanje najmanje 50 zaposlenika, počevši od isteka prve godine ulaganja.

(4) Na dobit ostvarenu od ulaganja u iznosu najmanje 60 milijuna kuna, porez na dobit plaćat će se po stopi od 0% deset godina od godine početka ulaganja, uz uvjet da se u tom razdoblju osigura zapošljavanje najmanje 75 zaposlenika, počevši od prve godine ulaganja.

(5) Ukupna porezna povlastica koju ulagatelj može iskoristiti tijekom trajanja roka plaćanja povlaštene stope poreza na dobit, ne može prelaziti iznos samog ulaganja. Iznos porezne povlastice utvrđuje se kao razlika poreza na dobit izračunana primjenom propisane stope i stopa iz ovoga članka.

(6) Ako porezni obveznik nositelj poreznih povlastica smanji broj zaposlenika utvrđen odredbama ovoga članka, prestaje mu pravo korištenja tih povlastica za cijelo razdoblje za koje su odobrene, uz obvezu povrata sredstava ostvarenih korištenjem odobrenih povlastica

uvećanih za svotu zakonske zatezne kamate.

(7) Poreznom obvezniku nositelju poreznih povlastica kojemu je ukinuto pravo njihova korištenja, ne mogu se ponovo odobriti porezne povlastice.

(8) U iznos ulaganja iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka ne uračunava se vrijednost zemljišta i građevina starijih od jedne godine te ranije korištena oprema, unesena kao ulog.

(9) Porezne povlastice mogu koristiti samo nositelji poticajnih mjera iz Zakona o poticanju ulaganja.

(10) Trgovačka društva koja su registrirana i obavljaju brodarsku djelatnost, ne plaćaju porez na dobit koju ostvare od iskorištavanja brodova u međunarodnoj plovidbi.

Članak 27.

Porezni obveznik osnovan po posebnim propisima u svrhu obavljanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, plaća porez na dobit u visini 25% od propisane stope.

Članak 33.

(1) Porezna osnovica utvrđuje se na temelju podataka evidentiranih u poslovnim knjigama) koje se vode u skladu s propisima o računovodstvu i financijskim izvješćima koja se sastavljaju na temelju tih propisa (bilanca, račun dobiti i gubitka), ako ovaj Zakon ne određuje drukčije.

(2) Porezni obveznici koji koriste oslobođenja i olakšice članaka 21., 22., 23., 24., 25. i 27. ovoga Zakona obvezni su osigurati posebno knjigovodstveno praćenje poslovnih događaja i obračun dobiti za djelatnost za koju koriste oslobođenje ili olakšicu.